ks. Zbigniew Czernik

MUZEUM ARCHIDIECEZJI WARMIŃSKIEJ

Na przełomie maja i czerwca 2018 roku planowane jest w Olsztynie otwarcie nowego muzeum – Muzeum Archidiecezji Warmińskiej. Swoje miejsce będzie miało w trzech połączonych ze sobą kamienicach, które dzisiejszą formę architektoniczną otrzymały na początku XX wieku, choć wiele elementów wskazuje, że budynki mogły już istnieć w późnym średniowieczu. Znajdują się one w obrębie Starego Miasta, w sąsiedztwie konkatedry Świętego Jakuba. Obecnie trwają w nich prace remontowo-adaptacyjne, ich projekt powstał w biurze architektonicznym w Gdańsku. Jednocześnie prowadzone są prace planistyczne przy ekspozycjach oraz kwerenda, typowanie i zbieranie eksponatów do muzeum.

W założeniach programowych muzeum ma zabezpieczyć i eksponować obiekty sakralne wycofane z kultu i liturgii, pochodzące głównie z terenów historycznej Warmii, która do rozbiorów tworzyła Dominium Warmińskie zarządzane przez dwa kościelne podmioty – biskupa i kapitułę. W myśl prawa kościelnego to właśnie muzeum kościelne ma być miejscem, w którym tego typu obiekty się znajdą – czy jako ekspozycja, czy ewentualnie odpowiednio zmagazynowane. Dopełnieniem działań ekspozycyjnych sztuki sakralnej będą czasowe, okolicznościowe wystawy poświęcone sztuce niesakralnej, oscylujące wokół problematyki lokalnej czy lokalnych twórców. Zakłada się też współpracę z instytucjami kultury zarówno kościelnymi jak i świeckimi, które mają za zadanie dopełnić działania ekspozycyjne (prelekcje, sympozja, lekcje muzealne, spotkania z twórcami itp.).

Dla celów wystawienniczych przewidziano nieco ponad 1000 metrów kwadratowych powierzchni na trzech kondygnacjach. W ramach wystaw stałych pokazywane będą: malarstwo i rzeźba (od XIV wieku), wyposażenie kościo-

łów i kaplic, złotnictwo sakralne (od XIV wieku), tkanina liturgiczna, księgi liturgiczne oraz szeroki wachlarz rzemiosła artystycznego. Ten liturgiczny kontekst uzupełniony będzie eksponatami świeckimi odnoszącymi się do historii Warmii, do życia i działalności znaczących postaci z dziejów diecezji, malarstwem rodzajowym, portretowym i grafiką. Szacuje się, że jednorazowo wystawionych będzie około 250-300 eksponatów pochodzących z kościołów, kaplic oraz instytucji kościelnych lub zbiorów prywatnych.

1. *Kielich z Orzechowa z 1379 roku. Fot. Zbigniew Czernik.*

Powstające muzeum niewątpliwie uzupełni istniejącą lukę w wystawiennictwie sztuki sakralnej i wywodzącej się z kręgów kościelnych. Do tej pory zainteresowani mogli poznać wybrane aspekty tej sztuki prezentowane w Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie czy Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku. Potrzebę zaś muzeum obejmującego szeroki zakres tej sztuki sygnalizowano już od dawna. Jedną z pierwszych osób dążących do zinwentaryzowania i pokazania eksponatów kościelnych w muzeum diecezjalnym był biskup warmiński Jan Obłąk, doskonały znawca historii Warmii i jej aspektów artystycznych. To on rozpoczął „zbieranie" eksponatów pod przyszłe muzeum, jednakże po jego śmierci idea muzeum diecezjalnego nie została podjęta. Warto też wspomnieć, że wiele zaleceń, przepisów czy instrukcji kościelnych dotyczących sztuki sakralnej, jej zabezpieczenia i konserwacji opracował biskup Obłąk, i w przepisach liturgicznych obowiązują do dziś. Aby podkreślić zasług biskupa w tej kwestii, arcybiskup Wojciech Ziemba powziął decyzję, aby nowe muzeum nosiło imię biskupa Jana Obłąka.

Całość prac nad tworzeniem muzeum wyceniono na 10 482 993,84 zł, z czego 8 482 593,16 zł pochodzi z dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach Działania 6.1 Infrastruktura kultury, Poddziałania 6.1.1 Dziedzictwo kulturowe, a pozostała kwota finansowana jest przez Archidiecezję Warmińską.

ks. Zbigniew Czernik